

ΧΡΟΝΙΚΑ

Τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν
κατὰ τὸ ἔτος 1963

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Βαρύτατον πλήγμα ὑπέστη ἡ Ὑπηρεσία διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἰω. Παπαδημητρίου, συμβάντος τὴν 11ην Ἀπριλίου 1963.

Ὁ ἀείμνηστος Παπαδημητρίου, γεννηθεὶς ἐν Σκύρῳ τῷ 1904, διωρίσθη ὡς Ἐπιμελητὴς Ἀρχαιοτήτων κατὰ τὸ 1929, προαχθεὶς εἰς Ἐφορον Ἀρχαιοτήτων κατὰ τὸ 1934. Ὑπηρέτησεν εἰς Θήβας, Κέρκυραν, Ναύπλιον, Ἀττικὴν. Διωρίσθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ Ἀρχαιοτήτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κατὰ τὸ 1958, ἀπὸ δὲ τοῦ 1961 εἰς τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ὑπηρεσίας Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἀναστηλώσεως τοῦ Ὑπουργείου Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, ὡς Γενικὸς Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων.

Ἡ ἀνασκαφικὴ καὶ ἐν γένει ἐπιστημονικὴ δραστηριότης του ὑπῆρξε πλουσία. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡσχολήθη, ἀποκλειστικῶς σχεδόν, μὲ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Βραυρῶνι, χάρις δὲ εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ἡ ἐπιστὴμὴ ἀπέκτησε τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἀττικὸν ἱερόν, ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερον ἀρχαιολογικὸν γεγονός τῶν μεταπολεμικῶν χρόνων.

Κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἐδημοσιεύθη τὸ ὑπ' ἀρ. 687/15.11.1963 ΦΕΚ Β. Διάταγμα «Περὶ περιφερειακῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ὑπηρεσίας Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἀναστηλώσεως», διορθωθὲν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 30 /Τ.Α./15.2.64 ΦΕΚ Β. Διατάγματος. Διὰ τούτου ὠρίσθη ἡ κάτωθι διάρθρωσις τῶν περιφερειακῶν Ὑπηρεσιῶν:

- α) Εἴκοσι μία (21) Ἀρχαιολογικαὶ Περιφέρειαι
- β) Τέσσαρες (4) Περιφέρειαι Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων
- γ) Δύο (2) Εἰδικαὶ Ἐφορεῖαι Ἀρχαιοτήτων
- δ) Τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον
- ε) Τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον.

Περιφέρειαι κλασσικῶν Ἀρχαιοτήτων

Αἱ Ἀρχαιολογικαὶ Περιφέρειαι ὀρίζονται ὡς ἑξῆς:

Α'. Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδραν τὰς Ἀθήνας, περιλαμβάνουσα τὴν Ἀκρόπολιν, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν Ἀγορὰν καὶ ζώνην περικλειομένην ἐντὸς τῶν ὁδῶν Διον. Ἀρεοπαγίτου, Γαριβάλδη, Μουσῶν, Πανατωλίου, Ἀρακύνθου, Μιρτσιέφσκυ, Βουτιῆ, Γκίκα, Ἀνταίου, Ἀπολλωνίου, Ἀκταίου, Ἀκάμαντος, Ἀποστόλου Παύλου, Κήπου Θησείου, Ἀδριανοῦ, Ἀρεως, Πανδρόσου, Αἰόλου, Λυσικράτους καὶ Βύρωνος.

Β'. Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδραν τὰς Ἀθήνας, περιλαμβάνουσα τὸν Νομὸν Ἀττικῆς, πλὴν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν — τῆς ἐντὸς τῆς περιμετρικῆς αὐτῆς ζώνης — τῆς Ἐλευσίνης ὡς ἐπίσης καὶ τὸν Νομὸν Εὐβοίας.

Γ'. Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδραν τὰς Ἀθήνας, περιλαμβάνουσα τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἐντὸς τῆς περιμετρικῆς ζώνης αὐτῆς, πλὴν τῆς περιοχῆς τῆς Α' Ἀρχαιολογικῆς Περιφέρειας καὶ τὰς περιοχὰς Ἐλευσίνης καὶ Μεγαρίδος.

Δ'. Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδραν τὸ Ναύπλιον, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας καὶ τὴν ἐπαρχίαν Κυνουρίας.

Ε'. Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδραν τὴν Σπάρτην, περιλαμβάνουσα τὸν Νομὸν Ἀρκαδίας, πλὴν τῆς ἐπαρχίας Κυνουρίας, τὸν Νομὸν Λακωνίας καὶ τὰ Κύθηρα.

ΣΤ'. Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδραν τὰς Πάτρας, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Ἀχαΐας, Αἰτωλίας, Ἀκαρνανίας καὶ Εὐρυτανίας.

Ζ'. Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδραν τὴν Ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Ἠλείας καὶ Μεσσηνίας.

Η'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Κέρκυραν, περιλαμβάνουσα τὰς Ἰονίους νήσους.

Θ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὰς Θήβας, περιλαμβάνουσα τοὺς νομοὺς Βοιωτίας καὶ Φθιώτιδος.

Ι'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τοὺς Δελφούς, περιλαμβάνουσα τὸν νομὸν Φωκίδος.

ΙΑ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὰ Ἰωάννινα, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Ἰωαννίνων, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης καὶ Ἄρτης.

ΙΒ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὸν Βόλον, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Μαγνησίας, Λαρίσης, Καρδίτσης, Τρικάλων καὶ τὰς νήσους Σκόπελον, Σκιάθον καὶ Ἀλόνησσον.

ΙΓ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Θεσσαλονίκην, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Θεσσαλονίκης, Πέλλης, Κιλκίς, Χαλκιδικῆς καὶ Πιερίας.

ΙΔ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Βέροian, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Ἡμαθίας, Κοζάνης, Καστοριάς καὶ Φλωρίνης.

ΙΕ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Καβάλαν, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Καβάλας, Ξερρῶν, Δράμας καὶ Ξάνθης.

ΙΣΤ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Κομοτηνὴν, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Ροδόπης καὶ Ἐβρου.

ΙΖ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Μυτιλήνην, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Λέσβου καὶ Χίου.

ΙΗ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Μύκονον, περιλαμβάνουσα τὸν Νομὸν Κυκλάδων καὶ Σάμου.

ΙΘ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὴν Ρόδον, περιλαμβάνουσα τὸν Νομὸν Δωδεκανήσου.

Κ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὸ Ἡράκλειον, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Ἡρακλείου καὶ Λασηθίου.

ΚΑ'. 'Αρχαιολογική Περιφέρεια με έδραν τὰ Χανιά, περιλαμβάνουσα τοὺς Νομοὺς Χανίων καὶ Ρεθύμνου.

Περιφέρειαι Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων

Αἱ Περιφέρειαι Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων ὀρίζονται ὡς ἑξῆς:

Α'. Περιφέρεια Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων με έδραν τὰς Ἀθήνας, περιλαμβάνουσα τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὴν Εὐβοian, τὰς Σποράδας Νήσους καὶ τὴν Θεσσαλίαν.

Β'. Περιφέρεια Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων με έδραν τὴν Θεσσαλονίκην, περιλαμβάνουσα τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην.

Γ'. Περιφέρεια Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων με έδραν τὴν Κόρινθον, περιλαμβάνουσα τὴν Πελοπόννησον, τὰς Ἰονίους Νήσους καὶ τὴν Ἡπειρον.

Δ'. Περιφέρεια Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων με έδραν τὸν Πειραιᾶ, περιλαμβάνουσα τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου, πλὴν τῆς Δωδεκανήσου, καὶ τὴν Κρήτην.

Εἰδικαὶ Ἐφορεῖαι Ἀρχαιοτήτων

1. Αἱ Εἰδικαὶ Ἐφορεῖαι Ἀρχαιοτήτων ὀρίζονται ὡς ἑξῆς:

α) Ἐφορεία Ἀρχαιοπωλείων καὶ Ἰδιωτικῶν Ἀρχαιολογικῶν Συλλογῶν με έδραν τὰς Ἀθήνας, περιλαμβάνουσα ὁλόκληρον τὴν ἐπικράτειαν.

β) Ἐφορεία Νεωτέρων Μνημείων με έδραν τὰς Ἀθήνας, περιλαμβάνουσα ὁλόκληρον τὴν ἐπικράτειαν.

2. Αἱ Εἰδικαὶ Ἐφορεῖαι ἐπανδρύνονται, κατὰ τὰ περὶ Ἀρχαιολογικῶν Περιφερειῶν ὀριζόμενα, δι' ὑπαλλήλων τοῦ κλάδου Α1 Ἀρχαιολόγων, ἀνεξαρτήτως ειδικότητος.

Τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον

Τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον σύγκειται: α) ἐκ τῆς Γραμματείας τῆς Διευθύνσεως, β) ἐκ τῶν κάτωθι Συλλογῶν, ὧν προΐστανται Ἐφοροὶ Ἀρχαιοτήτων:

- 1) Τῆς Συλλογῆς Γλυπτῶν
- 2) Τῆς Συλλογῆς Ἀγγείων καὶ Μικροτεχνίας
- 3) Τῆς Νομισματικῆς Συλλογῆς
- 4) Τῆς Ἐπιγραφικῆς Συλλογῆς

Τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον

Τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον σύγκειται: α) ἐκ τῆς Γραμματείας τῆς Διευθύνσεως, καὶ β) ἐκ τῆς Συλλογῆς τῶν ἐν αὐτῷ φυλασσόμενων ἀρχαίων, ἧς προΐσταται Ἐπιμελητὴς Ἀρχαιοτήτων.

Αἱ καθ' ἕκαστον ἀρμοδιότητες ὀρίσθησαν ὡς ἑξῆς:

1. Οἱ Προϊστάμενοι τῶν Ἀρχαιολογικῶν Περιφερειῶν ἀσκοῦσι πᾶσαν ἀρμοδιότητα, ἀνατιθεμένην εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ ἀναφερομένην εἰς τὰ μνημεῖα καὶ τὰ ἀρχαῖα ἐν γένει τὰ χρονολογούμενα μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἀρχαιότητος, εἰς τοὺς ἰδιαιτέρου φυσικοῦ κάλους τόπους, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τοῦ δι' αὐτὰ ἀσχολουμένου προσωπικοῦ.

2. Ἐφ' ὅσον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀρχαιολογικῆς περιφερείας δὲν ἐδρεύει ἑτέρα ἀρχαιολογικὴ ἀρχή, ὁ προϊστάμενος τῆς ἀρχαιολογικῆς περιφερείας ἀσκεῖ τὴν ἐποπτείαν πάντων τῶν λοιπῶν

μνημείων και ἀρχαίων ἐν γένει, ὡς καὶ τῶν ἱστορικῶν τόπων, μεριμνῶν διὰ τὴν προστασίαν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῶν καὶ κοινοποιῶν τὰς σχετικὰς ἐνεργείας τοῦ εἰς τὰς οἰκείας περιφερείας Βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τὰς εἰδικὰς Ἐφορείας.

3. Ἐν τῇ περιπτώσει τῇ προβλεπομένη διὰ τῆς προηγουμένης παραγράφου, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, δύναται νὰ ἀνατίθεται εἰς τὸν προϊστάμενον τῆς ἀρχαιολογικῆς περιφερείας ἡ ἄμεσος ἐποπτεία τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀνήκοντος εἰς ἄλλας ἀρχαιολογικὰς Ἀρχὰς καὶ ἐδρεύοντος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς περιφερείας.

4. Οἱ προϊστάμενοι τῶν Περιφερειῶν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων ἀσκοῦσι πᾶσαν ἀρμοδιότητα ἀνατιθεμένην εἰς αὐτοὺς ἐκ τῆς κειμένης νομοθεσίας καὶ ἀναφερομένην εἰς τὰ μνημεῖα καὶ ἀρχαῖα ἐν γένει τὰ μετὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐπὶ πάντων ἀνεξαρτήτως τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ δι' αὐτὰ ἀσχολουμένου προσωπικοῦ, κοινοποιῶσι δὲ τὰς ἐνεργείας τῶν εἰς τὰς κατὰ τόπους ἀρχαιολογικὰς περιφερείας πρὸς κατατοπισμὸν τῶν.

5. Εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν Περιφερειῶν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων δύναται, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, νὰ ἀνατίθεται ἡ ἄμεσος ἐποπτεία προσωπικοῦ ἀνήκοντος εἰς ἑτέρας ἀρχαιολογικὰς Ἀρχὰς καὶ ἐδρεύοντος πλησίον τῆς ἑδρας αὐτῶν.

6. Ἡ ἀρμοδιότης τῆς ΙΘ' Ἀρχαιολογικῆς Περιφερείας (Ρόδου) ἐκτείνεται ἐπὶ πάντων γενικῶς τῶν μνημείων καὶ ἱστορικῶν τόπων τῆς Δωδεκανήσου, ἄνευ χρονικοῦ περιορισμοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιαίτερου φυσικοῦ κάλλους τόπων.

7. Ἡ Ἐφορεία Ἀρχαιοπωλείων καὶ Ἰδιωτικῶν Ἀρχαιολογικῶν Συλλογῶν ἀσκεῖ ἀρμοδιότητα ἐπὶ τῶν οἰκείων θεμάτων ὁλοκλήρου τῆς Ἐπικρατείας, ἐν συνεννοήσει πρὸς τὰς κατὰ τόπους Ἀρχαιολογικὰς Περιφερείας καὶ τὰς Περιφερείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων.

8. Εἰς τὴν ὥς ἂν Ἐφορείαν δύναται νὰ ἀνατίθεται ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου ἡ διενέργεια ὑποθέσεων σχετιζομένων πρὸς τὴν ἀρχαιοκαπηλίαν, δι' ἧς αὕτη ἀναφέρεται ἐκάστοτε εἰς τὴν Κεντρικὴν Ὑπηρεσίαν.

9. Ἡ Ἐφορεία Νεωτέρων Μνημείων ἀσκεῖ ἀρμοδιότητα ἐπὶ τῶν μνημείων καὶ ἱστορικῶν τόπων τῶν μεταγενεστέρων τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἐν γένει μνημείων τῆς Φραγκοκρατίας, πλὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν κατὰ τόπους Ἀρχαιο-

λογικῶν Περιφερειῶν, ὡς καὶ μετὰ τῶν Περιφερειῶν Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων.

Διὰ τῆς νέας διαρθρώσεως, ἐν σχέσει πρὸς τὴν προηγουμένως ὑφισταμένην κατάστασιν, ἐπὶ ἤλθον αἱ κάτωθι μεταβολαί:

α) Διωρθώθησαν τὰ ἐπὶ μέρους ὄρια περιφερειῶν τινῶν.

β) Περιορίσθη ἡ Γ' Ἀρχαιολογικὴ Περιφέρεια διὰ τῆς δημιουργίας τῆς ἰδιαιτέρας περιφερείας Θ' τῶν Θηβῶν, εἰς τὴν ὁποίαν προσετέθη καὶ ἡ ἐπαρχία Φθιώτιδος.

Σημαντικὸν νεωτερισμὸν ἀπετέλεσεν ἡ ἱδρύσις τῶν εἰδικῶν Ἐφορειῶν Ἀρχαιοπωλείων καὶ Ἰδιωτικῶν Συλλογῶν, ὡς καὶ Νεωτέρων Μνημείων, τῶν ὁποίων ἡ ἀρμοδιότης ἐκτείνεται ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς Χώρας. Εἰδικῶς, ὡς πρὸς τὴν Ἐφορείαν Νεωτέρων Μνημείων, αὕτη ἱδρύθη μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ καταστῇ δυνατόν σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἱδρυθοῦν πλείονες τοιαῦται Ἐφορεῖαι, δημιουργουμένης ἰδιαιτέρας εἰδικότητος ἐπιστημῶν ἐντὸς τοῦ Κλάδου Α1 τῶν Ἀρχαιολογῶν.

Αἱ ἀρμοδιότητες τῶν Περιφερειακῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν Προϊσταμένων τῶν ὀρίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πραγματικότητος καὶ μετὰ τὴν ἐπιδιώξιν ἐξασφαλίσεως πραγματικῆς προστασίας καὶ μερίμνης διὰ τὰ μνημεῖα, τῇ συνεργασίᾳ τῶν περιφερειακῶν ὑπηρεσιῶν διαφόρου ἀρμοδιότητος.

Νέος Νόμος «Περὶ Ἀρχαιοτήτων», οὐσιωδέστατα τροποποιῶν τὸν ἰσχύοντα, κατετέθη εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν ἀνοιξὶν τοῦ 1963 ὑποστὰς τὴν τελικὴν του ἐπεξεργασίαν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Νομοπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ ψήφισις του ὅμως δὲν κατέστη δυνατὴ ἔνεκα τῶν ἐπελθουσῶν Κυβερνητικῶν μεταβολῶν. Σημειωτέον ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1963 ἐπικρατήσασα πολιτικὴ ἀστάθεια καὶ ἡ διαδοχὴ Ὑπηρεσιακῶν καὶ ἄλλων βραχυχρονίων Κυβερνήσεων, ἀνέκοψεν, ὡς ἦτο φυσικόν, σημαντικώτατα τὸ ἔργον τῆς Ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὸ 1963 ἐσημειώθη ἡ κάτωθι κίνησις τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ὑπηρεσίας.

Ἐκ τῶν Ἐπιμελητῶν Ἀρχαιοτήτων προήχθησαν δώδεκα (12) εἰς τὸν βαθμὸν Ἐπιμελητοῦ Β' τάξεως.

Εἰς Ἐφόρους Ἀρχαιοτήτων Γ' τάξεως προήχθησαν οἱ κάτωθι Ἐπιμεληταὶ Α' τάξεως: Εὐθ. Μαστροκώστας, Χρυσ. Χρήστου καὶ Παῦλος Λαζαρίδης. Εἰς Ἐφορον Β' τάξεως προήχθη εἰς Ἐφορος Γ' τάξεως καὶ εἰς Ἐφόρους Α' τάξεως 2 Ἐφοροὶ Β' τάξεως.

Λήγοντος τοῦ ἔτους, ἡ Ὑπηρεσία μετὰ λύτης

έστερήθη τῆς Διευθυντρίας τῆς Νομισματικῆς Συλλογῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων, κ. Εἰρήνης Βαρούχα-Χριστοδουλοπούλου, καταληφθεῖσης ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας. Εἰς ταύτην, διατηρήσασαν τὸν τίτλον τῆς ἐπιτίμου Διευθυντρίας τῆς Νομισματικῆς Συλλογῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, ἀπενεμήθη κατὰ τὴν ἀποχώρησίν της βασιλικὴ εὐαρέσκεια.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, διωρίσθησαν δύο (2) ζωγράφοι Ἀναστηλώσεως καὶ εἰς διοικητικὸς ὑπάλληλος τοῦ Κλάδου Β5. Ὡσαύτως 8 φύλακες Ἀρχαιοτήτων.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ 1963, διετέλεσαν ὑπότροφοι εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὁ Ἐπιμελητὴς Ἀρχαιοτήτων κ. Γρηγόριος Κωνσταντινόπουλος εἰς Würzburg τῆς Γερμανίας, ὁ Ἀρχιτέκτων τῆς Ὑπηρεσίας κ. Χαράλαμπος Μπούρας καὶ ἡ Ἐπιμελήτρια Ἀρχαιοτήτων δ. Ὁλγα Ἀλεξανδρῆ εἰς Παρίσιους, ἡ Ἐπιμελήτρια Ἀρχαιοτήτων δ. Ἀγγελικὴ Ἀνδρειωμένου εἰς Heidelberg τῆς Γερμανίας, ἀπὸ δὲ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ Ἐπιμελητὴς Ἀρχαιοτήτων κ. Β. Πετράκος εἰς Lyon.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰω. Παπαδημητρίου, τὰ καθήκοντα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ὑπηρεσίας ἀνετέθησαν εἰς τὸν νομίμως ἀναπληροῦντα αὐτὸν κ. Ἰω. Κοντῆν, τοῦ Διευθυντοῦ δὲ Ἀρχαιοτήτων εἰς τὸν κ. Χαράλαμπον Μακαρόναν, Ἐφορον Ἀρχαιοτήτων Κεντρικῆς Μακεδονίας.

Κατὰ τὸ 1963, τὰ ἔσοδα ἐξ ἀρχαιολογικῶν πόρων ἀνῆλθον εἰς 23.603.144 δρχ. ἔναντι τῶν 18.853.747 δρχ. τοῦ 1962, τῶν 16.104.854 δρχ. τοῦ 1961, τῶν 9.465.505 τοῦ 1960 καὶ τῶν 4.630.918 τοῦ 1958. Διὰ τὰς κυριωτέρας δὲ ἀνάγκας τῆς Ὑπηρεσίας διετέθησαν τὰ κάτωθι χρηματικὰ ποσά:

A. Ἐκ τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ :

	Δρχ.
α) Διὰ κτηριακὰ ἔργα Μουσείων	1.820.000
β) Δι' ἀνασκαφὰς	935.000
γ) Δι' ἀμοιβὰς κατόχων ἀρχαίων	22.050
δ) Δι' ἐργασίας ἀναστηλώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν μνημείων	6.650.000

B. Ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀρχαιολογικῶν πόρων καὶ Ἀπαλλοτριώσεων

α) Δι' ἀπαλλοτριώσεις	9.661.329
β) Διὰ διαμόρφωσιν καὶ περιφράξιν ἀρχαιολογικῶν χώρων ὡς ἐπίσης καὶ διὰ συντήρησιν μνημείων	4.058.503
γ) Δι' ἐνίσχυσιν φυλάξεως τῶν μουσείων καὶ ἀρχαιολογικῶν χώρων	2.126.793

δ) Διὰ τὴν πληρωμὴν κατόχων ἀρχαίων 968.884

ε) Διὰ τὴν ἀγορὰν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων τῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπηρεσιῶν 596.803

στ) Διὰ τὴν ἀγορὰν ἐπίπλων καὶ ὀργάνων τῶν ἀρχαιολογικῶν ὑπηρεσιῶν 230.262

ζ) Δι' ἀποζημιώσεις μισθωτῶν ἀπαλλοτριωθέντων ἀκινήτων καὶ 152.636

η) Δι' ἀγορὰν διαφόρων μηχανῶν, εἰδῶν καταμετρήσεως καὶ σχεδιάσεως, φωτοτυπήσεων κλπ. 145.503

θ) Δι' ἐκτύπωσιν δημοσιευμάτων 1.000.000

Γ. Ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ Κρατικῶν Ἐπενδύσεων

α) Διὰ κτηριακὰ ἔργα μουσείων 15.384.000

β) Δι' ἐπανεκθέσεις μουσείων 9.304.000

γ) Δι' ἀναστηλώσεις καὶ συντηρήσεις ἀρχαίων 9.304.000

δ) Διὰ μελέτας ἐκτελεστέου προγράμματος 92.000

ε) Διὰ διοικητικὰς δαπάνας 1.194.000

στ) Δι' ἀνασκαφὰς 1.991.000

Κατὰ τὸ 1963 διετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, δι' ἔργα ἐκτελεσθέντα κυρίως δι' ὑπαλλήλων τῆς Ὑπηρεσίας, δι' ἀνασκαφὰς δρχ. 941.483.10 καὶ δι' ἀναστηλώσεις δρχ. 803.635.

Τὸ Ἀρχαιολογικὸν Συμβούλιον συνήλθεν εἰς 77 ἐν ὄλῳ συνεδριάσεις ἐξετάσαν 2.520 ὑποθέσεις. Ἐκ τούτων, αἱ 1.120 ἀναφέρονται εἰς γενικά θέματα, αἱ 888 εἰς κατασκευὴν ἔργων πλησίον ἀρχαιολογικῶν χώρων, αἱ 391 εἰς καθορισμὸν ἀμοιβῆς κατόχων καὶ ὑποδεικτῶν εὐρεθέντων ἀρχαίων, αἱ 55 εἰς ἐξαγοράς ἢ ἀπαλλοτριώσεις ἀκινήτων ἢ ἀγοράς ἀνταλλαξίμων κτημάτων, αἱ 29 εἰς ἀδείας ἀνασκαφῶν καὶ αἱ 37 εἰς ἀνακηρύξεις ἱστορικῶν διατηρητέων μνημείων καὶ ἀρχαιολογικῶν χώρων.

Κατὰ τὸ 1963, ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου τὰ κάτωθι σχέδια νέων Μουσείων:

α) Τοῦ Μουσείου Φλωρίνης. Τοῦτο ἐδημοπρατήθη τὸ 1963.

β) Τοῦ φυλακείου τῆς Θήρας.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι ἀποπερατώσεως τοῦ Μουσείου Βεροίας, ἐπισκευῆς καὶ στεγανοποιήσεως δώματος τοῦ Μουσείου Θήρας, ἀποκαταστάσεως θυρῶν καὶ παραθύρων Μουσείου Θέρμου, ἐπισκευῆς στέγης Μουσείου Θάσου, Συλλογῶν τοῦ Μουσείου Ἀκροπόλεως εἰς χώρον παλαιοῦ Στρατῶνος, ἐπισκευῆς στέγης τοῦ Μουσείου Ναυπλίου καὶ ἀποπερατώσεως κτηρίων

παρά τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον. Συνεχίσθησαν δὲ αἱ ἐργασίαι ἀνεγέρσεως τῶν Μουσείων Καβάλας, Κερκύρας, Ὀλυμπίας, Θεσσαλονίκης, Ἀγ. Νικολάου, Βραυρώνος, Θυρρείου, Ἀρχαιολογικῆς ἀποθήκης Φιλίππων, Μουσείου Ἰθάκης, Στραματογραφικοῦ Μουσείου Κνωσοῦ καὶ προσθήκης εἰς Μουσεῖον Μπενάκη.

Ἔργασίαι ἀναστηλώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν μνημείων, περὶ τῶν ὁποίων λεπτομερέστερον θὰ διαλάβῃ ἡ ἐκθεσις τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεως, ὡς καὶ αἱ ἐκθέσεις πεπραγμένων τῶν Ἀρχαιολογικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἐξετελέσθησαν εἰς ἀρχαῖον Θέατρον Ἐπιδαύρου, εἰς Ἱερὸν Ναὸν Καταπολιανῆς Πάρου, εἰς Πανίερον Ναὸν Ἀναστάσεως Ἱεροσολύμων, εἰς βυζαντινὰ μνημεῖα Ἡπείρου, εἰς μνημεῖα Χίου, εἰς μνημεῖα Παρνασσίδος, εἰς μνημεῖα Ναυπάκτου, εἰς μνημεῖα Καστοριάς, Σιατίστης κλπ. Ἐγένετο στερέωσις τῶν φρουρίων Πατρῶν καὶ Ναυπάκτου, μνημείων

Ζακύνθου, Τεμένους Γαζῆ Χασάν Πασᾶ εἰς Κῶ, Θεάτρου Δωδώνης, μνημείων Ἀγ. Ὁρους, φρουρίου Μεθώνης, τειχῶν Μονεμβασίας, Προϊστορικοῦ τάφου καὶ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ὁρχομενοῦ, Ναοῦ Πόρτα-Παναγιάς καὶ γεφύρας Πορταϊκοῦ Θεσσαλίας, μνημείων Δίβρης, βυζαντινῶν μνημείων Εὐβοίας καὶ Σκύρου, ἀρχαίου τείχους Χαιρωνείας κλπ. ὡς καὶ ἐπισκευὴ τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων Κερκύρας.

Ὑπὸ τοῦ Γραφείου Δημοσιευμάτων ἐγένετο ἡ ἐπανεκδοσις τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ τῆς Ὑπηρεσίας Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἀναστηλώσεων, ἐκυκλοφόρησαν δέ, ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους, ὁ Τόμος 16 (1960) — δύο ἡμίτομοι —, ὁ Τόμος 17 (1961/2): Α΄ μέρος. Ἐξετυπώθη ἐπίσης καὶ ἐκυκλοφόρησεν ἡ μελέτη τῆς Ἐπιμελητρίας Ἀρχαιοτήτων δ. Κάντως Φατούρου, ὑπὸ τίτλον «Πατμιακὴ ἀρχιτεκτονικὴ — Ἡ ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων».